

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ PO I KWARTALE 2017 ROKU

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 05 lipca 2017 r.**

Słowa kluczowe: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI,
WYPŁACALNOŚĆ

Wstęp

1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1844 z późn. zm.; dalej: ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), wprowadzająca do polskiego systemu prawnego zasady dyrektywy Wyplacalność II¹. Analizowany okres rozpoczyna więc drugi rok funkcjonowania zakładów ubezpieczeń w nowym systemie wyplacalności uwzględniającym profil ryzyka, na jakie narażone są zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w toku prowadzonej działalności. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zobowiązane są m.in. do posiadania odpowiednich środków własnych na pokrycie dwóch wymogów kapitałowych: dopuszczonych środków własnych (DŚW) na pokrycie kapitałowego wymogu wyplacalności (ang. *Solvency Capital Requirement* – SCR) oraz dopuszczonych podstawowych środków własnych (DPŚW) na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (ang. *Minimum Capital Requirement* – MCR). Zmieniony został również zakres sprawozdań przekazywanych przez zakłady ubezpieczeń do organu nadzoru.

Zmiany te istotnie wpłynęły również na kształt raportu o sektorze ubezpieczeniowym. Wzorem raportów z okresów poprzednich, zaprezentowano w nim podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych sektora ubezpieczeń zagregowane na podstawie sprawozdań finansowych i statystycznych za pierwszy kwartał 2017 roku oraz tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w ciągu tego okresu wraz z próbą wyjaśnienia i uzasadnienia zidentyfikowanych zmian.

Początkowe rozdziały raportu – dotyczące przychodów i kosztów działalności oraz wyników działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, jak również informacja o pozycjach bilansowych – zostały opracowane na podstawie sprawozdawczości dla celów rachunkowości, natomiast rozdział dotyczący wyplacalności zakładów ubezpieczeń opracowany został na podstawie sprawozdawczości dla celów wyplacalności (wg Wyplacalność II).

---

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplacalność II), Dz.U. L 335 z 15.12.2010, s. 48)

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO	5
2. PRZYCHODY I KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	6
2.1. PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	6
2.1.1. PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO	6
2.1.2. PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ.....	12
2.2. KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	13
2.2.1. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE	13
2.2.2. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	17
2.2.3. KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ	20
2.3. WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	21
2.3.1. WYNIK TECHNICZNY	21
2.3.2. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ.....	24
2.3.3. WYNIK FINANSOWY NETTO.....	25
3. BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	27
3.1. AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	27
3.1.1. LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (LOKATY Z POZYCJI B AKTYWÓW).....	28
3.2. PASywa ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	30
3.2.1. KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	31
3.2.2. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO	33
3.3. WYBRANE POZYCJE BILANSOWE DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI.....	35
4. WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	38
4.1. STRUKTURA RYZYKA WEDŁUG KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI	38
4.2. WSKAŹNIKI WYPŁACALNOŚCI.....	40
PODSUMOWANIE	42
SPIS TABEL	42
SPIS WYKRESÓW	43

1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec I kwartału 2017 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 62 krajowe zakłady ubezpieczeń – 27 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 34 zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji (**PTR S.A.**).

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność ubezpieczeniową prowadziło 27 zakładów ubezpieczeń na życie, 33 zakłady ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji. **NATIONALE-NEDERLANDEN TU S.A.** w dniu 4 października 2016 r. uzyskało zezwolenie KNF, ale do dnia 31 marca 2017 r. nie rozpoczęło działalności.

2. Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń

2.1. Przychody zakładów ubezpieczeń²

W ciągu I kwartału 2017 r. zakłady ubezpieczeń uzyskały przychody w wysokości 22,03 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominują: składka przypisana brutto (72,44% przychodów ogółem), niezrealizowane zyski z lokat (9,86% przychodów ogółem) oraz przychody z lokat (7,78% przychodów ogółem).

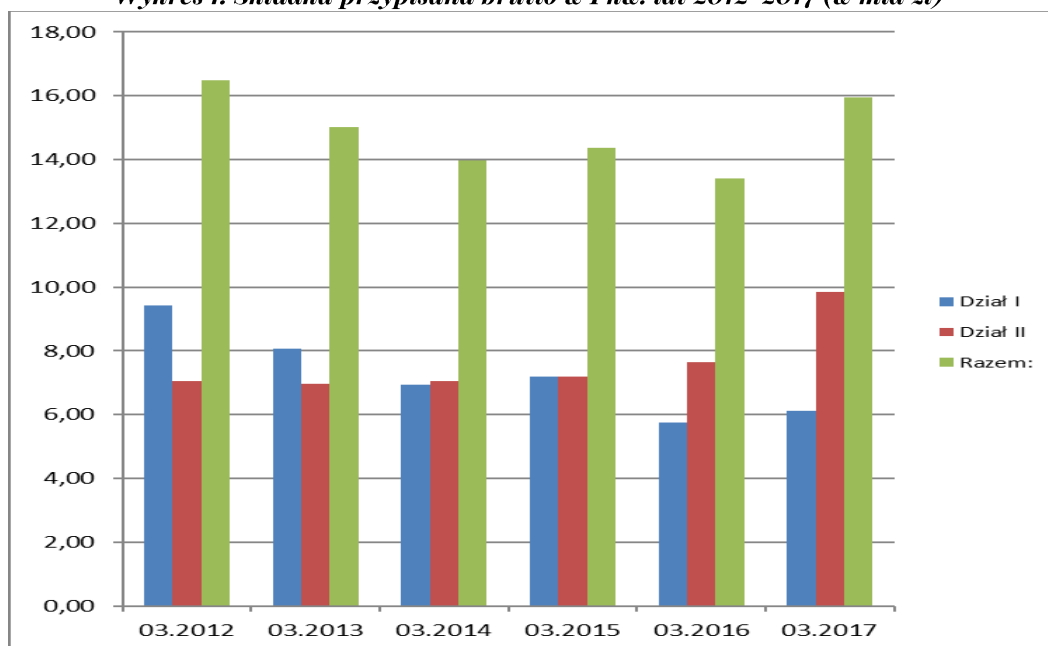
2.1.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

Po I kwartale 2017 r. składka przypisana brutto

zakładów ubezpieczeń wyniosła 15,96 mld zł i była o 19,14% (2,56 mld zł) wyższa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W obu działach nastąpił wzrost składki. W dziale I o 6,51%, natomiast w dziale II o 28,64%.

Składka przypisana sektora ubezpieczeń wyniosła 15,96 mld zł i była wyższa o 2,56 mld zł niż rok temu

Wykres 1. Składka przypisana brutto w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

² Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń. Wyniki zakładu reasekuracji PTR S.A. uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

■ Składka zakładów ubezpieczeń na życie (dział I)

Na koniec I kwartału 2017 roku składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 6,12 mld zł i była wyższa o 6,51% (o 0,37 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2016 roku.

Spśród grup ubezpieczeń działu I wzrost składki przypisanej brutto wystąpił w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe³). Składka przypisana brutto była większa o 0,46 mld zł (0 19,03%) i wyniosła 2,89 mld zł. W grupie 2 (ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci) oraz w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) zebrano po 0,03 mld zł składki przypisanej brutto, podobnie jak w okresie poprzednim. W grupie 1 (ubezpieczenia na życie) nastąpiło zmniejszenie składki przypisanej brutto o 0,08 mld zł, o 4,27% (spadek z 1,90 mld zł do 1,82 mld zł), a w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) o 0,01 mld zł, o 0,42% (spadek z 1,35 mld zł do 1,34).

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I udział 5 największych zakładów ubezpieczeń na koniec I kwartału 2017 roku wyniósł 63,40% i był o 2,82 pkt proc. wyższy niż w analogicznym okresie 2016 roku.

**Udział w rynku
5 największych
zakładów działu I
wyniósł 63,40%.**

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w I kw. 2016 i 2017 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	03.2016	Zakład ubezpieczeń	03.2017
1	PZU ŻYCIE SA	34,49%	PZU ŻYCIE SA	34,87%
2	AVIVA TUnŻ S.A.	8,51%	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A	8,87%
3	METLIFE TUnŻIR S.A.	6,40%	AVIVA TUnŻ S.A.	7,58%
4	NATIONALE-NEDERLANDEN TUnŻ S.A	5,64%	TU na Życie EUROPA SA	6,09%
5	GENERALI ŻYCIE T.U. S.A.	5,55%	NATIONALE-NEDERLANDEN TUnŻ S.A.	5,99%
	Razem:	60,58%	Razem:	63,40%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

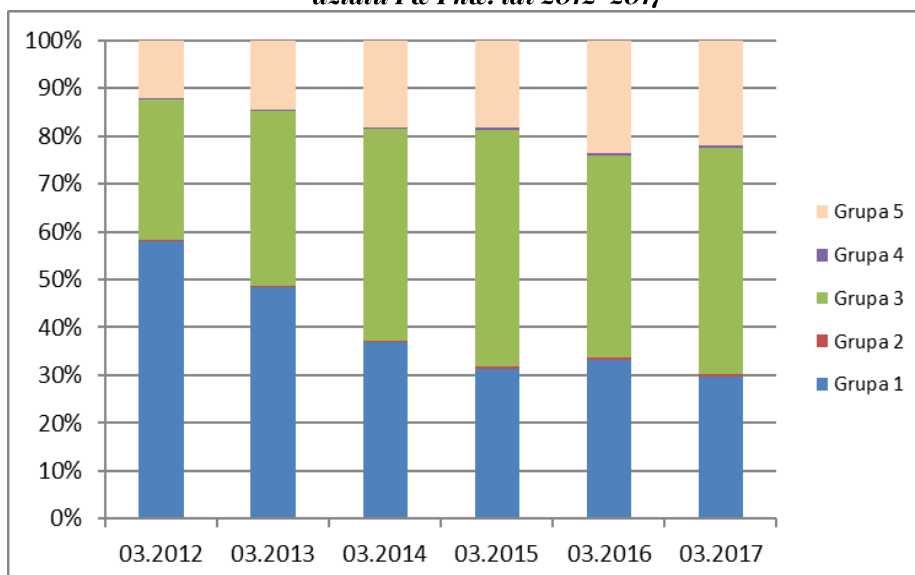
³ Zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej grupę 3 działu I stanowią ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, **dalej zwane ubezpieczenia na życie związane z UFK.**

■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w I kwartale 2017 roku dominowały ubezpieczenia z grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) stanowiące 47,27% łącznej składki, gdzie 11,22% aktywów UFK (6,54 mld zł) stanowią umowy ubezpieczenia na życie związane z UFK lokujące środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 29,78% składki przypisanej brutto. Na kolejnym miejscu znajdowały się uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5), stanowiące 21,96% składki przypisanej brutto. Udział ubezpieczeń rentowych (grupa 4) i posagowych (grupa 2) był nieznaczny i wynosił odpowiednio 0,53% i 0,45% składki przypisanej brutto działu I z ubezpieczeń bezpośrednich.

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia z grupy 3, stanowiące 47,27% składki całego działu

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto w I kwartale 2017 roku w stosunku do poprzedniego okresu można zauważyć wzrost udziału ubezpieczeń z grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) o 4,98 pkt proc. przy spadku udziału pozostałych grup ubezpieczeniowych. W grupie 1 (ubezpieczenia na życie) nastąpiło zmniejszenie udziału w składce działu o 3,35 pkt proc. Udział grupy 5 (uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) był mniejszy o 1,53 pkt proc. Nieduży spadek udziału w składce działu odnotowała grupa 4 (ubezpieczenia rentowe) i grupa 2 (ubezpieczenia posagowe), odpowiednio o 0,06 pkt proc. i 0,03 pkt proc.

Zakłady ubezpieczeń na życie w I kwartale 2017 r. osiągnęły składkę przypisaną brutto z tytułu ubezpieczeń grupowych w wysokości 2,08 mld zł, a z tytułu ubezpieczeń indywidualnych 4,04 mld zł. W stosunku do I kwartału 2016 r.

składka z tytułu ubezpieczeń grupowych uległa niewielkiemu zmniejszeniu, a składka z tytułu ubezpieczeń indywidualnych zwiększeniu o 0,38 mld zł. Spośród 27 zakładów ubezpieczeń działu I, 9 zakładów ubezpieczeń (10 w I kwartale 2016 r.) miało powyżej 50% udziału składki z ubezpieczeń grupowych w swoim portfelu.

Składka przypisana brutto z tytułu wpłat jednorazowych w I kwartale 2017 r. osiągnęła poziom około 2,00 mld zł i zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu 2016 r. o 0,33 mld zł. Natomiast składka płacona okresowo wyniosła w badanym okresie 4,12 mld zł i wzrosła o 0,04 mld zł. Dziewięć zakładów ubezpieczeń działu I wykazało powyżej 50% udziału składek jednorazowych w całym portfelu (odpowiednio 10 w I kwartale 2016 r.).

■ Składka zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

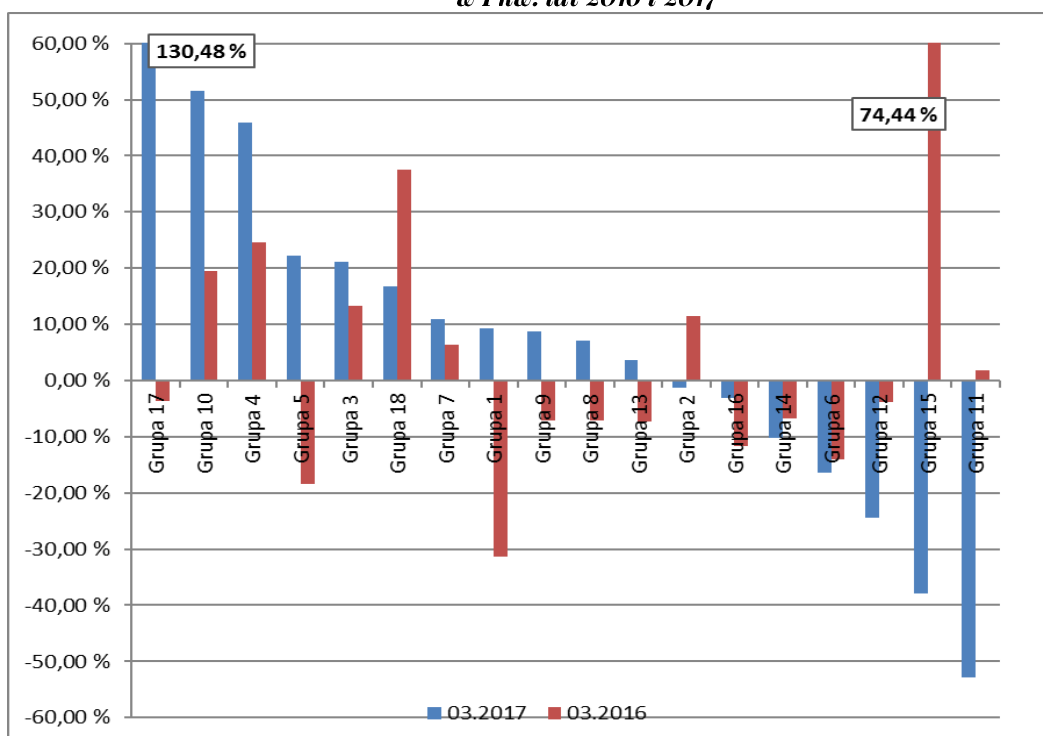
Wysokość składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń działu II po pierwszym kwartale 2017 r. wyniosła 9,83 mld zł i w porównywaniu ze składką w analogicznym okresie 2016 roku była wyższa o 28,64% (o 2,19 mld zł).

Składka przypisana brutto w dziale II była wyższa o 28,64% i wyniosła 9,83 mld zł

Wzrost składki przypisanej brutto w dziale II w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku odnotowano w jedenastu grupach ubezpieczeń. Największy miał miejsce w grupie 10 (OC komunikacyjne) o 1,19 mld zł do poziomu 3,51 mld zł oraz w grupie 3 (auto-casco) o 0,33 mld zł do wartości 1,89 mld zł. Grupa 8 (ubezpieczenia szkód) w porównaniu z poprzednim okresem zebrała o 0,07 mld zł więcej składki. Natomiast w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) nastąpiło zwiększenie składki o 0,05 mld zł. Wzrost składki o 0,03 mld zł wystąpił w grupie 18 (ubezpieczenia świadczenia pomocy) oraz w grupie 1 (ubezpieczenia wypadku). Należy zwrócić szczególną uwagę na zmianę wielkości składki przypisanej zakładów ubezpieczeń w ramach reasekuracji czynnej. Wzrost ten, równy 0,52 mld zł, wypracowany został głównie w dwóch klasach rachunkowych: klasie 2 (OC posiadaczy pojazdów mechanicznych) oraz klasie 5 (ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych).

Spośród grup ubezpieczeniowych działu II – siedem zanotowało spadek składki w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku. Największy wystąpił w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa), gdzie zebrano o 0,05 mld zł składki mniej. W pozostałych sześciu grupach spadek składki wynosił po mniej niż 0,01 mld zł.

Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w I kw. lat 2016 i 2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

Po I kwartale 2017 roku udział w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 71,49%, co stanowiło wzrost o 0,24 pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

Udział w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń działu II wynosi 71,49%

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w I kw. 2016 i 2017 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	03.2016	Zakład ubezpieczeń	03.2017
1	PZU SA	35,50%	PZU SA	37,58%
2	STU ERGO HESTIA SA	12,96%	TUİR WARTA S.A.	13,11%
3	TUİR WARTA S.A.	12,48%	STU ERGO HESTIA SA	12,37%
4	TUİR ALLIANZ POLSKA S.A.	5,94%	TUİR ALLIANZ POLSKA S.A.	4,86%
5	GENERALI T.U. S.A.	4,37%	AXA UBEZPIECZENIA TUİR S.A.	3,57%
Razem		71,25%	Razem	71,49%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

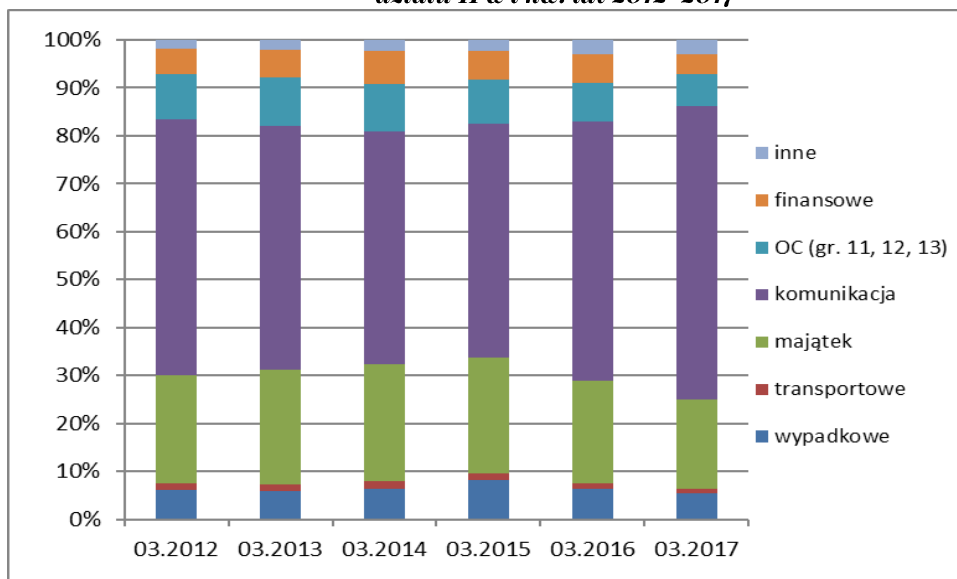
■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych bezpośrednich na koniec I kwartału 2017 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10), stanowiące łącznie 61,09% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wyniósł 39,69%, natomiast

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominowały ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 61,09% składki działu II

ubezpieczeń auto-casco 21,40%. Udział ubezpieczeń komunikacyjnych wzrósł o 7,03 pkt proc. rok do roku. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 18,76% składki (spadek o 2,70 pkt proc). Na kolejnych miejscach znajdowały się ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11-13) o udziale 6,73% (również spadek o 1,39 pkt proc.), ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 5,37% (spadek o 0,90 pkt proc) oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14-16) o udziale 4,13%, gdzie nastąpiło zmniejszenie o 1,92 pkt proc.

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II po I kwartale 2017 r. z analogicznym okresem 2016 r. należy wskazać, że największy wzrost udziału, o 7,41 pkt proc. wystąpił w grupie 10 (OC komunikacyjna). Minimalny wzrost udziału w składce działu II wystąpił w grupie 17 (ubezpieczenia ochrony prawnej) o 0,19 pkt proc. oraz w grupie 4 (AC pojazdów szynowych) o 0,02 pkt proc. Pozostałe grupy działu II zanotowały spadek udziału. Największy o 1,80 pkt proc. wystąpił w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) oraz o 1,23 pkt proc. w grupie 13 (OC ogólna). Zmniejszenie udziału nastąpiło również w ubezpieczeniach grupy 15 (gwarancja ubezpieczeniowa), grupy 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) oraz grupy 16 (ubezpieczenia ryzyk finansowych). Odpowiednio o 0,94 pkt proc., 0,89 pkt proc. oraz o 0,56 pkt proc.

2.1.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej, z lokat na ryzyko zakładu ubezpieczeń oraz na ryzyko ubezpieczających na przestrzeni I kwartału 2017 r. wyniosły 3,88 mld zł, co stanowiło wzrost o 20,21% (tj. o 0,65 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r.

Przychody z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń wzrosły o 20,21%

- W dziale I przychody z działalności lokacyjnej w porównaniu z I kwartałem 2016 r. wzrosły o 30%, tj. o 0,74 mld zł, na co największy wpływ miało zwiększenie się pozycji wynik dodatni z realizacji lokat (o 0,37 mld zł).
- W dziale II przychody z działalności lokacyjnej w I kwartale 2017 r. spadły o 11,67%, tj. o 0,09 mld zł, na co znaczny wpływ miał spadek w pozycji wynik dodatni z realizacji lokat (o 0,07 mld zł). Największy spadek tej pozycji odnotowano w **PZU SA** (o 0,05 mld zł), co nastąpiło głównie jako efekt niższych zysków ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych.

Na przychody z działalności lokacyjnej ogółem na koniec I kwartału 2017 r. składają się przychody z lokat (44,11%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (55,89%). Zarówno w dziale I, jak i w dziale II największą pozycją w lokatach były niezrealizowane zyski z lokat, które stanowiły odpowiednio 59,38% przychodów z lokat działu I oraz 39,14% przychodów z lokat działu II.

W strukturze przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń ogółem dominuje wynik dodatni z realizacji lokat (56,25%) oraz przychody z dłużnych papierów wartościowych (31,91%).

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana
Razem	2 473,00	3 214,78	30,00%	741,78	758,75	670,20	-11,67%	-88,56
I. Przychody z lokat	896,19	1 305,83	45,71%	409,64	500,42	407,87	-18,49%	-92,55
1. Przychody z lokat w nieruchomości	0,51	0,65	26,95%	0,14	4,54	5,27	16,06%	0,73
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	0,00	36,72	0,00%	36,72	1,88	-0,51	-126,84%	-2,39
2.1. z udziałów i akcji	0,00	36,72	0,00%	36,72	0,01	0,00	-100,00%	-0,01
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00	0,00%	0,00	1,87	-0,51	-126,97%	-2,38
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
3. Przychody z innych lokat finansowych	500,85	496,59	-0,85%	-4,26	228,58	205,92	-9,91%	-22,66
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o	78,40	109,31	39,42%	30,91	4,29	4,77	11,20%	0,48

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana
zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych								
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	360,03	335,19	-6,90%	-24,84	222,24	211,62	-4,78%	-10,62
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	53,87	44,94	-16,58%	-8,93	-14,44	-2,10	-85,49%	12,34
3.4. z pozostałych lokat	8,55	7,15	-16,35%	-1,40	16,48	-8,38	-150,85%	-24,86
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0,00	3,51	303 010,06%	3,50	2,03	1,67	-17,72%	-0,36
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	394,82	768,36	94,61%	373,54	263,38	195,51	-25,77%	-67,87
II. Niezrealizowane zyski z lokat	1 576,81	1 908,95	21,06%	332,14	258,33	262,33	1,55%	3,99

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

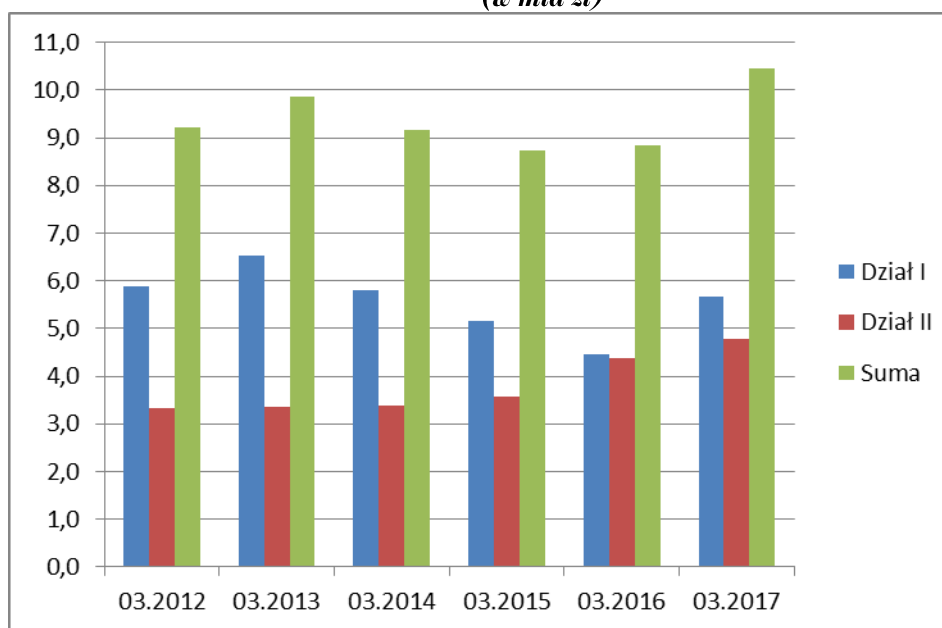
2.2. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń w okresie I kwartału 2017 r. wyniosły 21,01 mld zł. W strukturze kosztów zakładów ubezpieczeń dominowały odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (49,72% łącznych kosztów) oraz łączne koszty akwizycji i koszty administracyjne (17,49% łącznych kosztów).

2.2.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty związane z wypłatą odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W okresie I kwartału 2017 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 10,45 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. W porównaniu z I kwartałem 2016 r. wartość ta zwiększyła się o 1,60 mld zł, czyli o 18,13%.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w I kw. lat 2012-2017
(w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone - zakładów ubezpieczeń na życie

W dziale I w ciągu I kwartału 2017 r. wypłacone zostały odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 5,67 mld zł (54,26% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), co stanowi kwotę o 1,20 mld zł (o 26,94%) wyższą niż w I kwartale 2016 r.

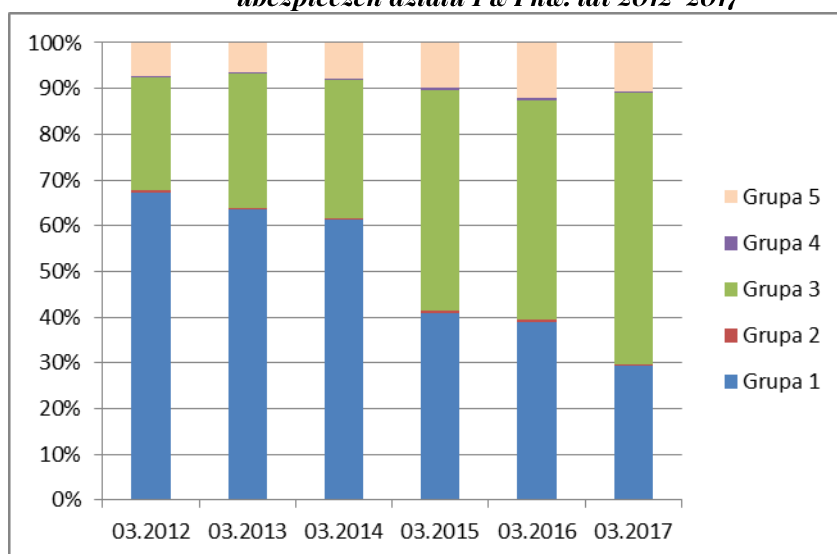
Wartość wypłaconych świadczeń w dziale I wzrosła o 26,94%

Z punktu widzenia poszczególnych grup ubezpieczeń wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był wyższymi wypłatami w ramach grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) – o 1,22 mld zł, tj. o 56,81%, z poziomu 2,14 mld zł do poziomu 3,36 mld zł. Podkreślić należy, że od 1 stycznia 2016 r. nastąpiła zmiana klasyfikacji i do grupy 3 zalicza się również ubezpieczenia, w których świadczenie zakładu ustalane jest w oparciu o określone indeksy, które to ubezpieczenia przed 1 stycznia 2016 r. zaliczane były do grupy 1 (ubezpieczenia na życie).

Największy spadek wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto nastąpił w grupie 1 – o 0,07 mld zł, tj. 4,32% z kwoty 1,73 mld zł do kwoty 1,66 mld zł.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu I wypłacono z tytułu ubezpieczeń grupy 3 (3,36 mld zł) oraz grupy 1 (1,66 mld zł). W strukturze odszkodowań i świadczeń wypłaconych w dziale I udział grupy 3 wynosi 59,29%, zaś grupy 1 – 29,27%.

Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w I kw. lat 2012–2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone - zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W okresie I kwartału 2017 r. w dziale II odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto wyniosły 4,78 mld zł i w porównaniu z I kwartałem 2016 r. ich wartość wzrosła o 9,16%, czyli o 0,40 mld zł.

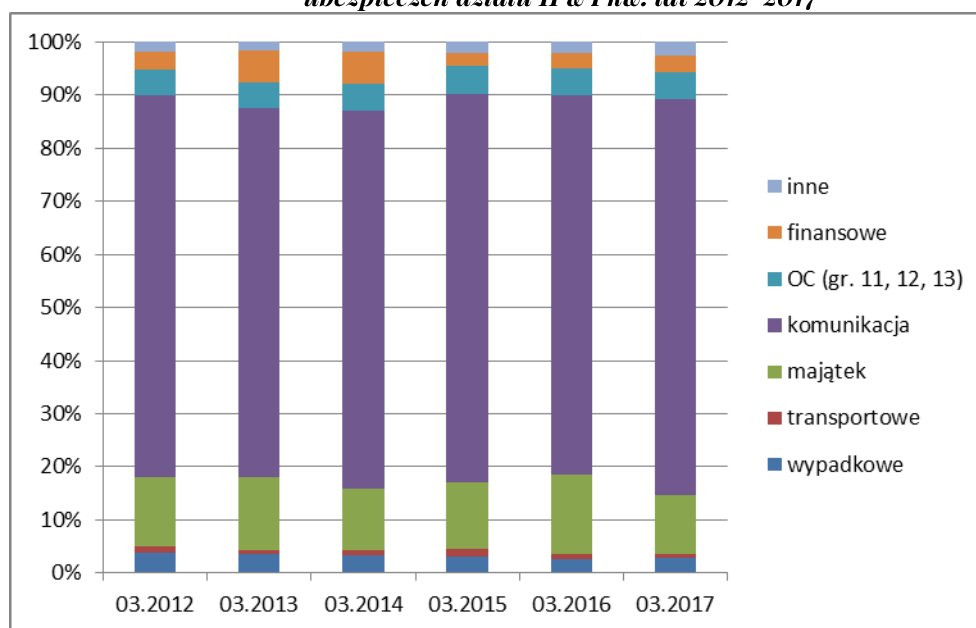
W poszczególnych grupach ubezpieczeń wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był przede wszystkim większymi wypłatami w grupach: 10 (OC komunikacyjne) – o 0,29 mld zł, tj. o 15,09%, z poziomu 1,94 mld zł do poziomu 2,23 mld zł, w grupie 3 (auto-casco) – o 0,11 mld zł, tj. o 10,20% z poziomu 1,05 mld zł do 1,16 mld zł.

Największy spadek wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II odnotowano w grupie 9 (ubezpieczenia szkód rzeczowych) – o 0,16 mld zł, tj. 47,16%, z poziomu 0,33 mld zł do poziomu 0,17 mld zł.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu II wypłacono z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych grupy 10 (2,23 mld zł) oraz grupy 3 (1,16 mld zł). Udział obu grup w odszkodowaniach i świadczeniach działu II jest nadal bardzo duży - dla grupy 10 wyniósł 49,03%, a dla grupy 3 – 25,47%.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II wzrosła o 9,16%

Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

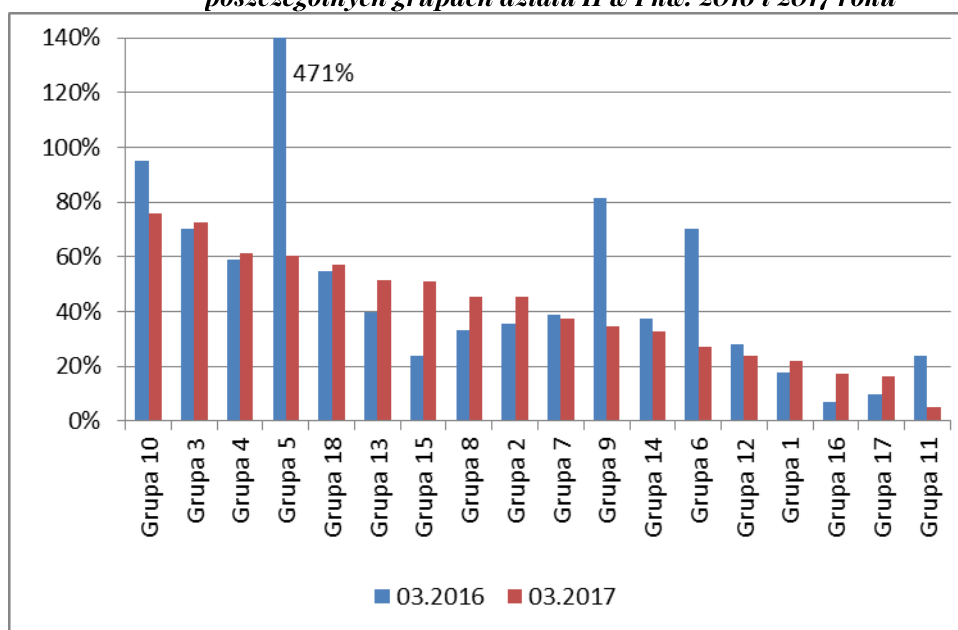
■ Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznaczają na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w okresie I kwartału 2017 r. spadł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku z 65,22% do 60,64%, tj. o 4,58 pkt proc. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia 60,64% składki zarobionej na udziale własnym. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 60,64% składki zarobionej

Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w I kw. 2016 i 2017 roku

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.2.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród wydatków zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują saldo kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 3,44%

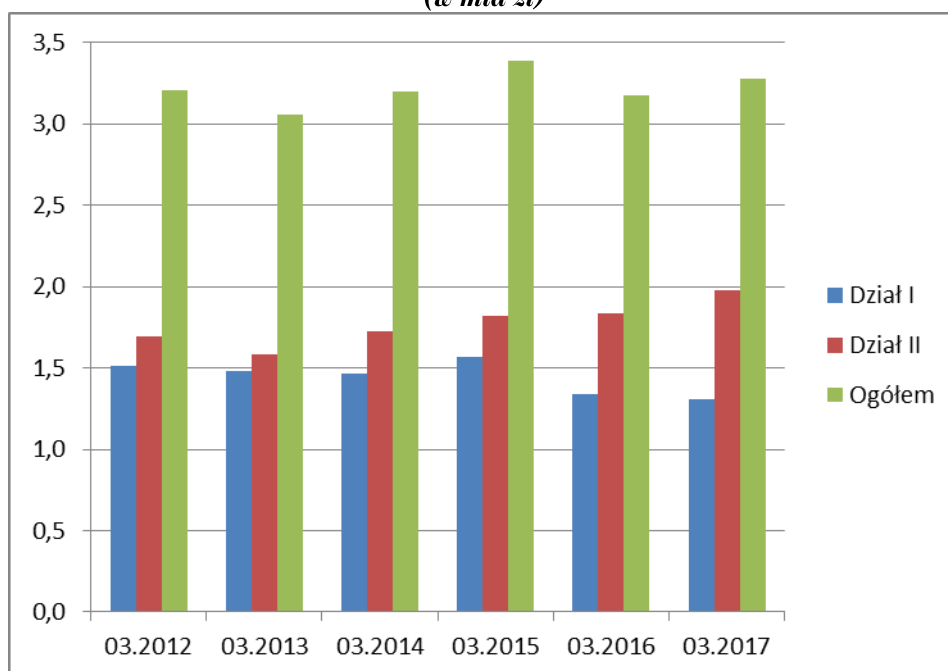
W okresie I kwartału 2017 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 3,28 mld zł, co stanowiło wzrost w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku o 3,44%, tj. o 0,11 mld zł.

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 25,65 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (ok. 28,34 zł w I kw. 2016 r.). W ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły ok. 21,21 zł (ok. 23,38 zł w I kw. 2016 r.), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych ok. 29,79 zł (ok. 33,54 zł w I kw. 2016 r.) na 100 zł składki.

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 25,65 zł z każdych 100 zł składki

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji w I kwartale 2017 r. wyniosły 3,67 mld zł i w porównaniu z I kwartałem 2016 r. wzrosły o 5,70%, tj. o 0,20 mld zł.

**Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w I kwartałach lat 2012-2017
(w mld zł)**

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

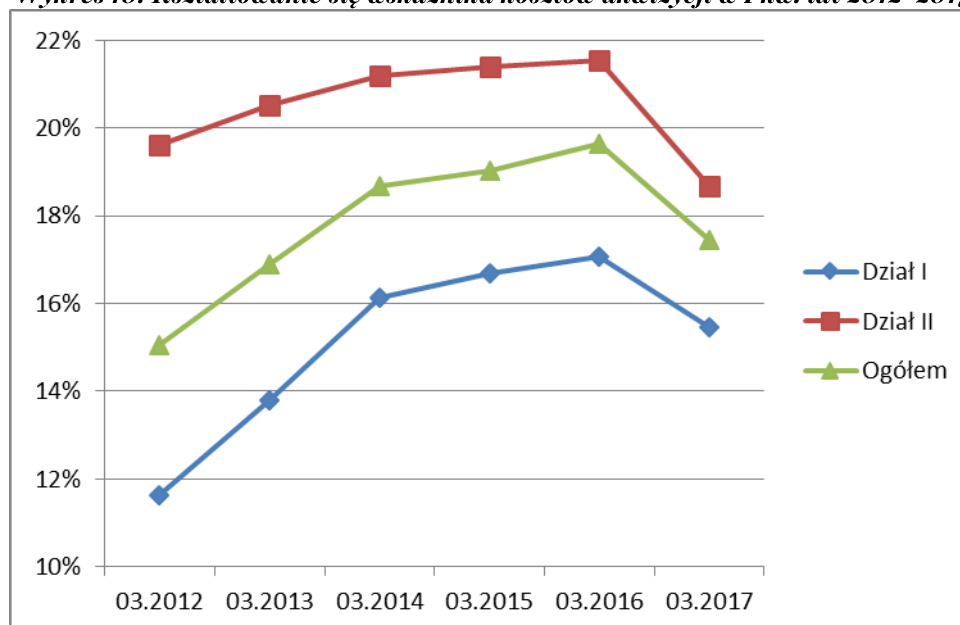
Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz). Obejmują one również płacone cedentom prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach.

W trakcie I kwartału 2017 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 2,78 mld zł i były wyższe o 5,90% w stosunku do I kwartału 2016 r. (wzrost o 0,16 mld zł z kwoty 2,63 mld zł). Koszty akwizycji łącznie stanowiły 17,45% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń, co oznacza spadek o 2,18 pkt proc. w stosunku do analogicznego okresu 2016 r.

- Koszty akwizycji w dziale I wyniosły 0,95 mld zł (spadek o 0,03 mld zł z kwoty 0,98 mld zł, tj. o 3,54% w stosunku do I kw. 2016 r.) i stanowiły 15,46% składki przypisanej brutto działu I (spadek o 1,61 pkt proc.).
- Koszty akwizycji w dziale II wyniosły 1,84 mld zł (wzrost o 0,19 mld zł z kwoty 1,65 mld zł, tj. o 11,53% w stosunku do I kw. 2016 r. i stanowiły 18,69% składki przypisanej brutto działu II (spadek o 2,87 pkt proc.).

Poniższy wykres prezentuje wskaźnik kosztów akwizycji, czyli procentowo wyrażony stosunek tych kosztów do składki przypisanej brutto.

Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp.

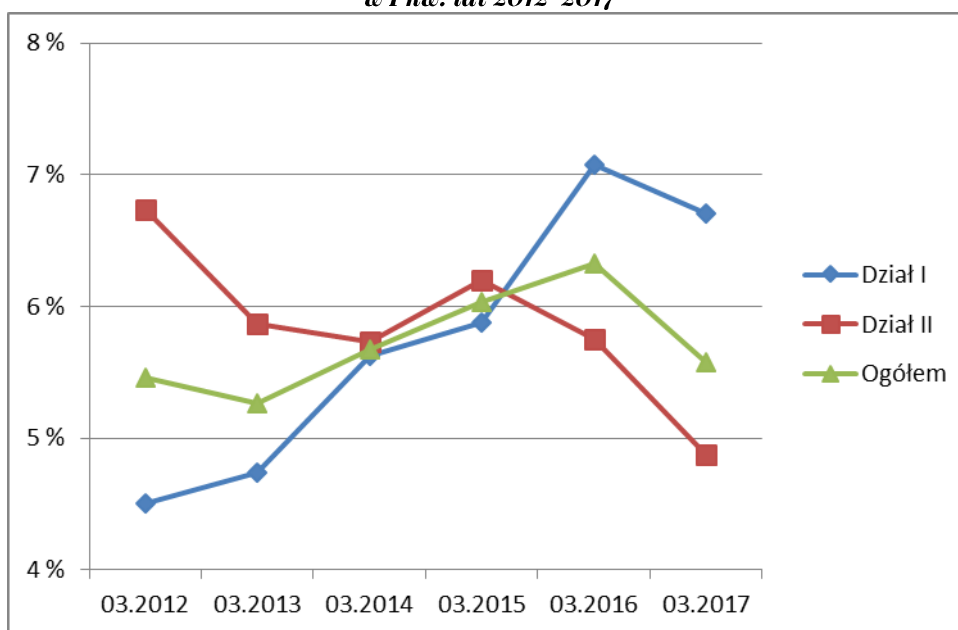
Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w okresie I kwartału 2017 r. wyniosły 0,89 mld zł i były wyższe o 5,09% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku (wzrost o 0,04 mld zł z kwoty 0,85 mld zł). Koszty te ogółem stanowiły 5,58% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń (6,32% w I kw. 2016 r.).

Koszty administracyjne w dziale I wyniosły 0,41 mld zł (wzrost o 0,004 mld zł, tj. 0,93% w stosunku do I kw. 2016 r.), a ich udział w składce przypisanej brutto w dziale I wyniósł 6,71% (7,08% w I kw. 2016 r.).

Koszty administracyjne w dziale II wyniosły 0,48 mld zł (wzrost o 0,04 mld zł z kwoty 0,44 mld zł, tj. o 8,93% w stosunku do I kw. 2016 r.), a ich udział w składce przypisanej brutto w dziale II wyniósł 4,87% (5,75% w analogicznym okresie ubiegłego roku).

Poniższy wykres prezentuje wskaźnik kosztów administracji, czyli procentowo wyrażony stosunek tych kosztów do składki przypisanej brutto.

Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.2.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń na przestrzeni I kwartału 2017 r. wyniosły 1,09 mld zł, co stanowiło spadek o 39,99% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, kiedy to osiągnęły one wartość 1,82 mld zł.

W strukturze kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 61,85% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat – 33,48%.

W dziale I koszty związane z działalnością lokacyjną na przestrzeni I kwartału 2017 r. wyniosły 0,60 mld zł i zmniejszyły się o 55,26% w stosunku do I kwartału 2016 r., na co znaczący wpływ miał spadek o 0,41 mld zł wyniku ujemnego z realizacji lokat.

W dziale II koszty związane z działalnością lokacyjną wyniosły 0,49 mld zł i zwiększyły się w stosunku do poprzedniego okresu o 4,42 %, na co największy wpływ miał wzrost wyniku ujemnego z realizacji lokat o 0,03 mld zł.

Koszty działalności lokacyjnej spadły o 39,99%

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana
Razem	1 350,68	604,28	-55,26%	-746,40	464,57	485,09	4,42%	20,52
I. Koszty działalności lokacyjnej	621,59	203,22	-67,31%	-418,37	186,45	212,38	13,91%	25,93
1. Koszty utrzymania nieruchomości	0,57	0,41	-27,67%	-0,16	3,80	3,71	-2,41%	-0,09
2. Pozostałe koszty lokacyjnej	33,30	27,96	-16,04%	-5,34	16,17	16,23	0,37%	0,06
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	1,97	1,82	-7,57%	-0,15	0,74	0,78	5,71%	0,04
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	585,76	173,03	-70,46%	-412,73	165,74	191,66	15,64%	25,92
II. Niezrealizowane straty na lokatach	729,08	401,06	-44,99%	-328,03	278,12	272,72	-1,94%	-5,40

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3. Wyniki zakładów ubezpieczeń

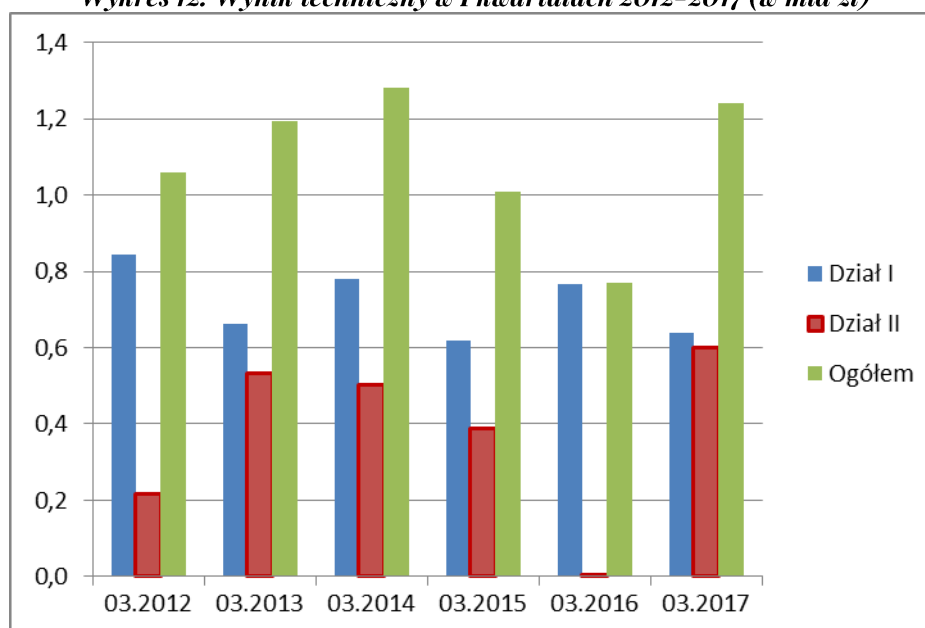
2.3.1. Wynik techniczny

W I kwartale 2017 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 1,24 mld zł, co stanowiło wzrost o 60,71%, tj. o 0,47 mld zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wpływ na tę zmianę miała duża poprawa wyniku technicznego w dziale II, natomiast w dziale I nastąpił spadek zysku technicznego.

- W dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 0,64 mld zł (spadek o 16,64%, tj. o 0,13 mld zł w stosunku do I kw. 2016 r.).
- W dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zysk techniczny wyniósł 0,60 mld zł (wzrost o 13270,17%, tj. o 0,60 mld zł w stosunku do I kw. 2016 r.)

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był o 60,71% wyższy niż rok wcześniej

Wykres 12. Wynik techniczny w I kwartałach 2012–2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie

W I kwartale 2017 r. w dziale I nastąpił spadek zysku technicznego o 16,64% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Biorąc pod uwagę wyniki w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o spadku wyniku działu I zdecydowało pogorszenie w grupach 1 – 4. Jedynie w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) nastąpił wzrost wyniku.

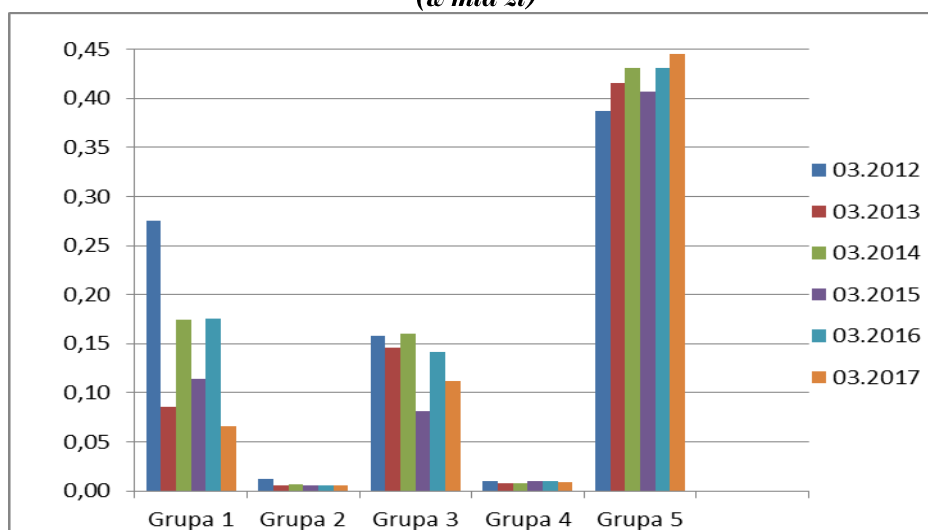
Największy spadek zysku dotyczył grupy 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,11 mld zł, tj. 62,71% (z kwoty 0,18 mld zł do kwoty 0,07 mld zł) oraz grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) – o 0,03 mld zł, tj. 21,32% (z kwoty 0,14 mld zł do kwoty 0,11 mld zł).

Spadek zysku technicznego w grupie 1 wynikał głównie z niższej wartości niezrealizowanych zysków z lokat oraz mniejszej wartości składki przypisanej brutto, natomiast spadek zysku technicznego w grupie 3 wynikał głównie z wyższej wartości świadczeń wypłaconych brutto oraz zwiększeniu zmiany stanu rezerw ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający.

Wzrost w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) wyniósł 0,01 mld zł, tj. 3,31% (z kwoty 0,43 mld zł do kwoty 0,45 mld zł) i wynikał głównie z wyższej wartości składki zarobionej przy niższej wartości kosztów działalności ubezpieczeniowej.

W dziale I nastąpił spadek wyniku technicznego o 16,64% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r.

Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W okresie I kwartału 2017 r. nastąpił wzrost zysku technicznego w dziale II o 13270,17% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

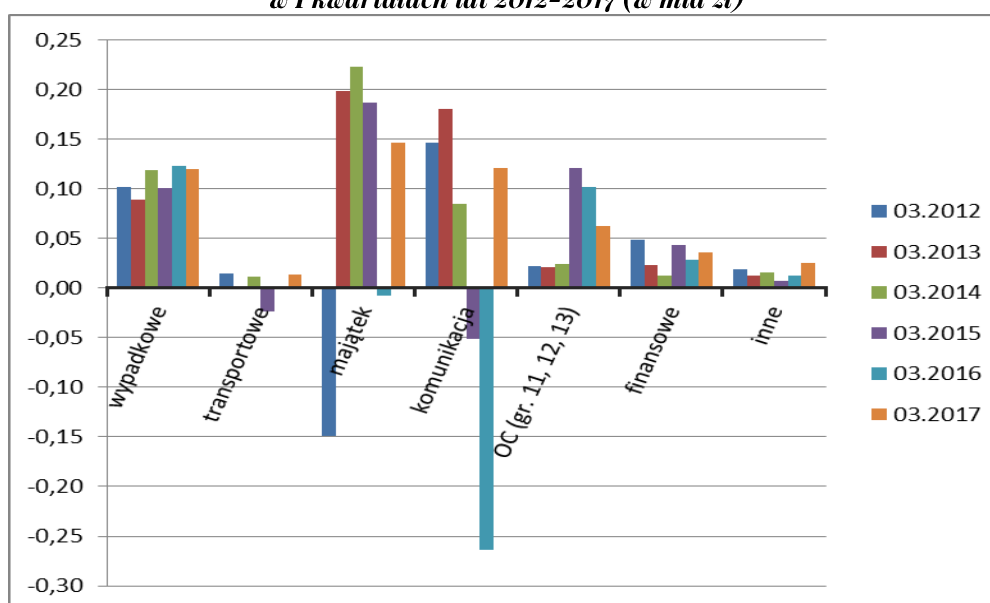
Biorąc pod uwagę wyniki w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o poprawie zysku działu II zdecydował wzrost wyniku w grupie 10 (OC komunikacyjne) – o 0,40 mld zł (ze straty w wysokości 0,32 mld zł do zysku w wysokości 0,09 mld zł) oraz wzrost wyniku w grupie 9 (ubezpieczenia szkód rzeczowych) – o 0,21 mld zł (ze straty w wysokości 0,13 mld zł do zysku w wysokości 0,08 mld zł). Wzrost zysku w grupie 10 spowodowany był głównie bardzo dużym wzrostem przypisu składki, natomiast zysk w grupie 9 osiągnięto dzięki niższej wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń. Należy zwrócić uwagę, że zakłady ubezpieczeń w ramach grupy 10 wykazały po raz pierwszy zysk techniczny od III kwartału 2013 r.

Największe pogorszenie wyniku miało miejsce w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,06 mld zł (z kwoty 0,12 mld zł do kwoty 0,06 mld zł), co związane było z wyższą wartością wypłaconych odszkodowań i świadczeń.

Trend spadkowy odnotowano również w grupie 13 (OC ogólne), gdzie nastąpił spadek zysku o 0,04 mld zł (z kwoty 0,10 mld zł do kwoty 0,06 mld zł), co wynikało głównie z wyższej wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń oraz w grupie 3 (AC komunikacyjne), gdzie zysk zmniejszył się o 0,02 mld zł (z kwoty 0,05 mld zł do kwoty 0,03 mld zł), co związane było z wyższą wartością wypłaconych odszkodowań i świadczeń oraz wyższą wartością kosztów działalności ubezpieczeniowej (koszty akwizycji).

W dziale II nastąpił wzrost wyniku technicznego o 13270,17% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r.

Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w I kwartałach lat 2012-2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej.

Na koniec I kwartału 2017 r. wynik z działalności lokacyjnej ogółem wynosił 2,80 mld zł i zwiększył się o 97,36% w porównaniu z I kwartałem 2016 r. Zakłady ubezpieczeń wykazały zysk z działalności lokacyjnej wynoszący odpowiednio: 2,61 mld zł w dziale I (wzrost o 1,49 mld zł) oraz 0,19 mld zł w dziale II (spadek o 0,11 mld zł).

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana	03.2016	03.2017	Zmiana w %	Zmiana
Wynik z działalności lokacyjnej	1 122,32	2 610,50	132,60%	1 488,18	294,18	185,10	-37,08%	-109,08
Przychody z działalności lokacyjnej	2 473,00	3 214,78	30,00%	741,78	758,75	670,20	-11,67%	-88,56
Koszty związane z działalnością lokacyjną	1 350,68	604,28	-55,26%	-746,40	464,57	485,09	4,42%	20,52

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

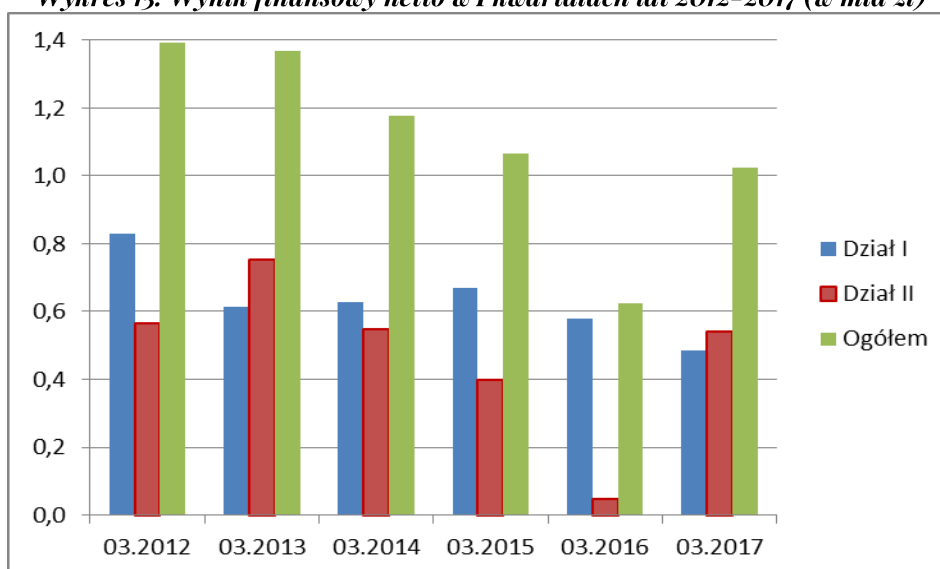
2.3.3. Wynik finansowy netto

Wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń w okresie I kwartału 2017 r. wyniósł 1,02 mld zł i wzrósł o 63,67%, tj. o 0,40 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, na co wpływ miała duża poprawa wyniku finansowego w dziale II.

Wynik finansowy sektora ubezpieczeń wzrósł o 63,67%

- Wynik finansowy netto działu I wyniósł 0,48 mld zł i w porównaniu z I kw. 2016 r. spadł o 16,16%
- Wynik finansowy netto działu II osiągnął wartość 0,54 mld zł i w odniesieniu do I kw. 2016 r. wzrósł o 1035,63%.

Wykres 15. Wynik finansowy netto w I kwartałach lat 2012-2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem, czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń, bądź z działalności ubezpieczeniowej.

Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w I kw. lat 2016 i 2017

Nazwa wskaźnika ⁴	Ogółem		Dział I		Dział II	
	03.2016	03.2017	03.2016	03.2017	03.2016	03.2017
Ujęcie kwartalne						
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	4,67%	6,42%	10,06%	7,92%	0,62%	5,48%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	1,82%	2,92%	4,68%	3,87%	0,22%	2,39%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	0,35%	0,55%	0,56%	0,47%	0,06%	0,65%
Ujęcie za ostatnie 12 miesięcy						
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	9,62%	7,82%	11,33%	8,90%	8,01%	7,06%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	15,25%	13,48%	23,71%	17,77%	10,34%	11,10%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	2,86%	2,48%	2,81%	2,09%	2,92%	2,98%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

⁴ Rentowność sprzedaży (ROS) – wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto.

Rentowność kapitałów własnych (ROE) – wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do średniej wartości kapitałów własnych.

Rentowność aktywów (ROA) – wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do średniej wartości aktywów.

3. Bilans zakładów ubezpieczeń

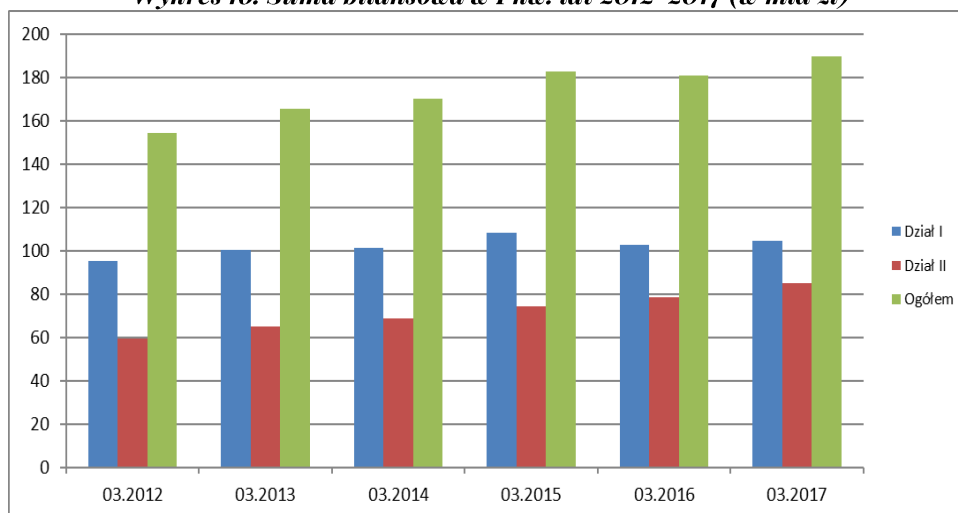
3.1. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń w I kwartale 2017 r. wyniosła 189,98 mld zł i wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku o 4,91%, tj. o 8,90 mld zł.

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 104,74 mld zł, zwiększyły się o 1,95% (tj. o 2,01 mld zł) w porównaniu z I kwartałem 2016 r.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 85,25 mld zł, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego stanowiło wzrost o 8,79% tj. o 6,89 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 4,91%

Wykres 16. Suma bilansowa w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 55,97% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 30,71%.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowiły lokaty

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w I kw. 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	03.2016	03.2017	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	102,73	104,74	1,95 %	2,01	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,39	0,38	-2,16 %	-0,01	0,36 %
lokaty B	39,80	41,00	3,01 %	1,20	39,14 %
lokaty C	55,90	58,35	4,38 %	2,45	55,71 %
należności	2,27	1,10	-51,50 %	-1,17	1,05 %
inne składniki aktywów	0,53	0,50	-7,36 %	-0,04	0,47 %
rozliczenia międzyokresowe	3,83	3,41	-10,94 %	-0,42	3,25 %
Dział II	78,36	85,25	8,79 %	6,89	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,92	1,08	17,60 %	0,16	1,26 %
lokaty B	61,68	65,33	5,92 %	3,65	76,63 %
należności	7,30	8,96	22,79 %	1,66	10,51 %
inne składniki aktywów	1,17	1,27	8,38 %	0,10	1,49 %
rozliczenia międzyokresowe	7,30	8,61	18,06 %	1,32	10,11 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.1.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń (lokaty z pozycji B aktywów)

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń w I kwartale 2017 r. wyniosła 106,32 mld zł, co w porównaniu z okresem poprzednim stanowiło wzrost o 4,78%, tj. o 4,85 mld zł. Główną pozycję w strukturze lokat stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu, a także udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, których udział wyniósł odpowiednio: 62,98% oraz 17,10%.

■ Zakłady ubezpieczeń na życie

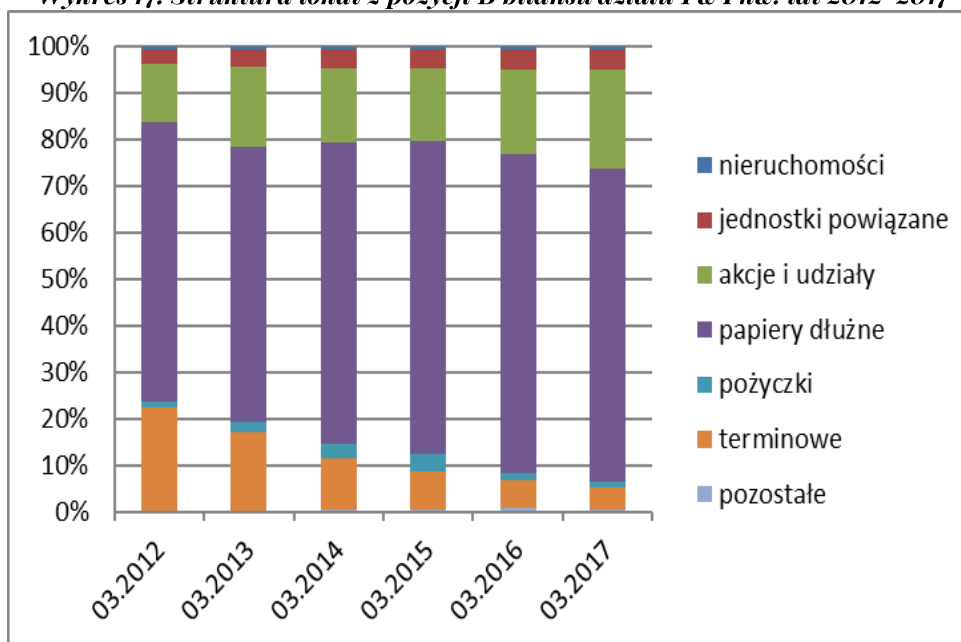
W I kwartale 2017 r., lokaty z pozycji B aktywów wynosiły 41,00 mld zł i w stosunku do I kwartału 2016 r. zwiększyły się o 3,01%, tj. o 1,20 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 39,14%.

W I kwartale 2017 r. największy udział w lokatach pozycji B działu I stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (67,23%), udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych (21,28%) oraz lokaty terminowe (4,66%). Porównując strukturę lokat z pozycji B bilansu działu I z poprzednim okresem należy zauważyć, że jedyny wzrost udziału odnotowały lokaty z tytułu udziałów, akcji oraz innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych

w funduszach inwestycyjnych (o 3,12 pkt proc.), a największy spadek odnotowały lokaty terminowe o 1,28 pkt proc.

Wykres 17. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w I kw. lat 2012-2017

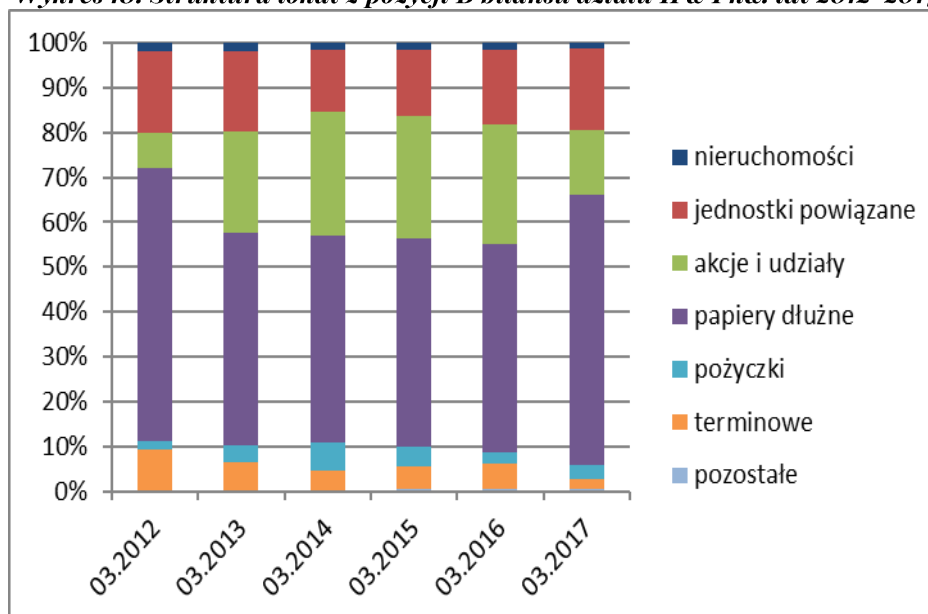
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Zakłady pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wartość lokat z pozycji B aktywów w I kwartale 2017 r. wyniosła 65,33 mld zł, co stanowiło wzrost w porównaniu z poprzednim okresem o 5,92%, tj. o 3,65 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 76,63%.

Największy udział w lokatach pozycji B stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (60,31%), lokaty w jednostkach podporządkowanych (18,08%) oraz udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych (14,48%). W stosunku do I kwartału 2016 r. w strukturze lokat tego działu nastąpiły istotne zmiany. Znaczny wzrost udziału (o 13,95 pkt proc.) wykazały dłużne papiery wartościowe, natomiast udział lokat o zmiennej kwocie dochodu zmniejszył się o podobną wartość (12,20 pkt proc.).

Wykres 18. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.2. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej w I kwartale 2017 r. wyniósł 70,42%, natomiast kapitały własne stanowiły 18,97% wartości sumy bilansowej.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowiły rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w I kw. 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	03.2016	03.2017	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	102,73	104,74	1,95 %	2,01	100,00 %
kapitały własne	12,27	12,87	4,82 %	0,59	12,28 %
zobowiązania podporządkowane	0,04	0,02	-46,96 %	-0,02	0,02 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	86,02	87,74	2,00 %	1,72	83,77 %
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	0,00	0,00 %
pozostałe rezerwy	1,00	1,39	39,70 %	0,40	1,33 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,15	0,17	13,73 %	0,02	0,16 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2,45	1,91	-22,12 %	-0,54	1,82 %
rozliczenia międzyokresowe	0,80	0,64	-19,97 %	-0,16	0,61 %
Dział II	78,36	85,25	8,79 %	6,89	100,00 %
kapitały własne	22,31	23,18	3,89 %	0,87	27,19 %
zobowiązania podporządkowane	0,40	0,70	75,62 %	0,30	0,83 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	42,27	46,04	8,94 %	3,78	54,01 %
oszacowane regresy i odzyski	0,35	0,35	1,93 %	0,01	0,42 %
pozostałe rezerwy	1,29	1,34	3,66 %	0,05	1,57 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1,16	1,66	43,42 %	0,50	1,95 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	9,06	9,66	6,72 %	0,61	11,34 %
rozliczenia międzyokresowe	2,22	3,01	35,61 %	0,79	3,53 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

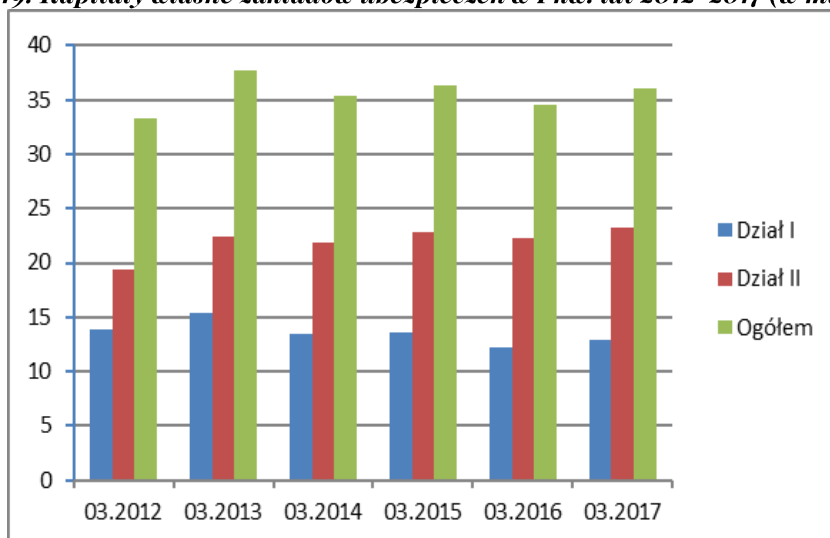
3.2.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń w I kwartale 2017 r. wyniosła 36,04 mld zł i w odniesieniu do okresu poprzedniego zwiększyła się o 4,22%, tj. o 1,46 mld zł.

- Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na życie w I kwartale 2017 r. wyniosła 12,87 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego okresu ich wartość zwiększyła się o 4,82%, tj. o 0,59 mld zł. Poziom kapitałów własnych kształtował się w wysokości 12,28% sumy bilansowej.
- Wartość kapitałów własnych zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych w I kwartale 2017 r. wyniosła 23,18 mld zł. Kapitały te zwiększyły się o 3,89%, tj. o 0,87 mld zł w stosunku do poprzedniego okresu. Wielkość kapitałów własnych stanowiła 27,19% wartości pasywów.

Wartość kapitałów własnych ogółem zwiększyła się o 4,22%

Wykres 19. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)

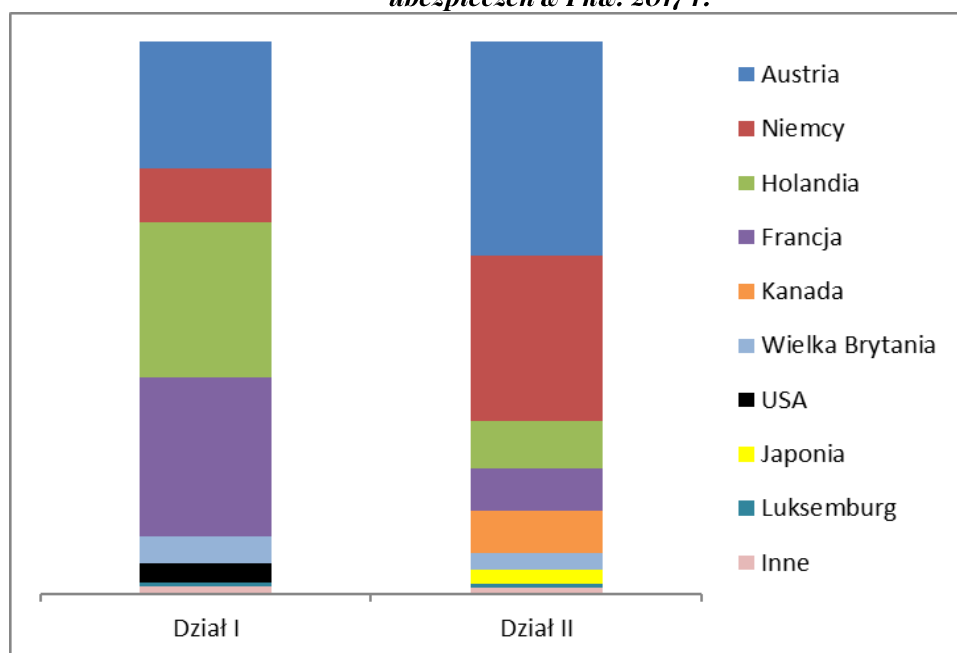
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w I kwartale 2017 r. wyniosła 4,01 mld zł (1,78 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,23 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 65,16% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 61,10% w dziale I oraz 68,82% w dziale II). Wartość ta w stosunku do I kwartału 2016 r. zwiększyła się o 0,06 mld zł, a wzrost osiągnięto w obu działach. Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 13 krajów dominował kapitał austriacki (inwestycje w 9 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,27 mld zł, co stanowiło 31,67% wartości inwestycji zagranicznych). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 14 zakładach ubezpieczeń na kwotę 0,84 mld zł, co stanowiło 21,06% wartości inwestycji zagranicznych), holenderskiego (inwestycje w 5 zakładach wynoszące 0,69 mld zł – 17,26% inwestycji zagranicznych) oraz francuskiego (inwestycje w 7 zakładach wynoszące 0,69 mld zł – 17,12% inwestycji zagranicznych).

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominował kapitał austriacki oraz niemiecki

Wykres 20. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w I kw. 2017 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.2.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto dla celów rachunkowości zakładów ubezpieczeń w I kwartale 2017 r. wyniosła 145,57 mld zł i w porównaniu z okresem poprzednim wzrosła o 5,05%, tj. o 7,00 mld zł.

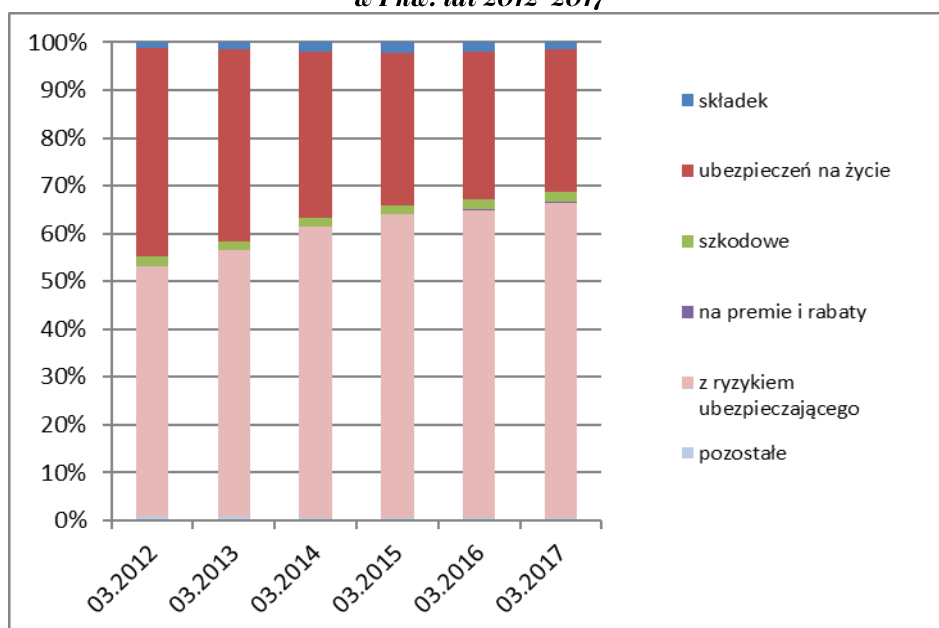
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto wzrosły o 5,05%

■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie w I kwartale 2017 r. wyniosła 88,31 mld zł. W porównaniu z poprzednim okresem 2016 r. wystąpił ich niewielki wzrost o 1,85%, tj. o 1,60 mld zł.

W I kwartale 2017 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń działu I dominującą pozycję zajmowały rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące odpowiednio 66,03% (wzrost o 1,59 pkt proc.) oraz 29,77% (spadek o 1,24 pkt proc.) rezerw.

Wykres 21. Struktura rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto działu I w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

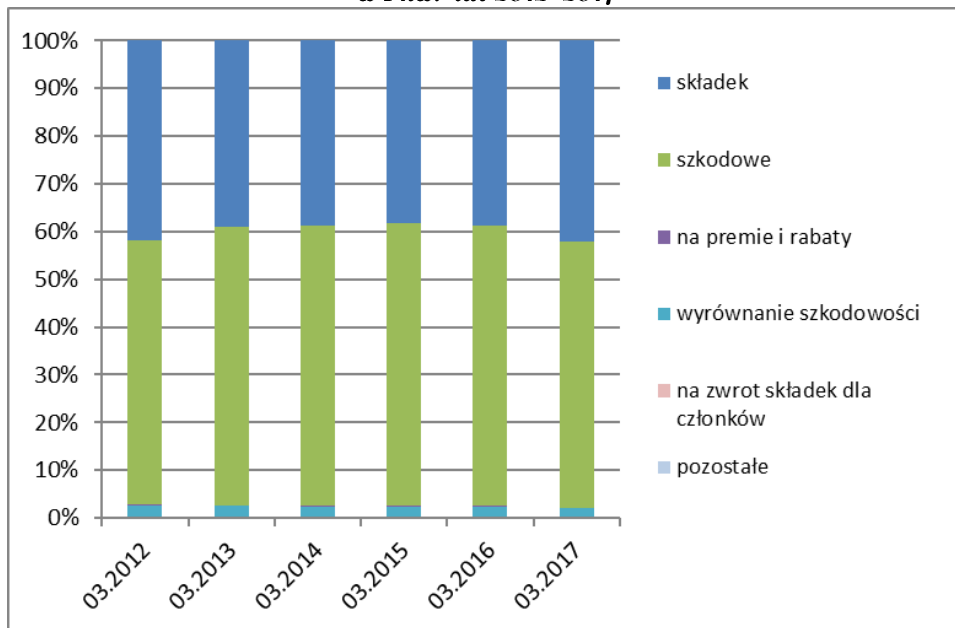
■ Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto w I kwartale 2017 r. wyniosła 57,26 mld zł. W porównaniu z poprzednim okresem 2016 r. nastąpił wzrost rezerw o 10,41%, tj. o 5,40 mld zł.

W strukturze rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto działu II dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 55,62% (spadek w ciągu roku o 3,21 pkt proc.) oraz 42,20% (wzrost o 3,49 pkt proc.) rezerw.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno-ubezpieceniowych najwyższy udział posiadała rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II w I kw. lat 2012-2017

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.3. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności

W I kwartale 2017 r. nastąpił wzrost wartości aktywów sektora ubezpieczeń, wyliczonych przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych dla celów wypłacalności o 2,93%, tj. o kwotę 5,41 mld zł w stosunku do I kwartału 2016 r. Warto zauważyć, iż zakłady ubezpieczeń działu II odnotowały większy wzrost wartości aktywów – o 4,68% (o 3,87 mld zł) niż zakłady ubezpieczeń działu I, które wykazały wzrost o 1,51% (o 1,54 mld zł).

W strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń najwyższy udział 63,29% miały lokaty (inne niż Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający). W I kwartale 2017 r. ich wartość wzrosła o 5,08 mld zł (o 4,41%) w stosunku do I kwartału 2016 r. Największy udział w lokatach zanotowały dłużne papiery wartościowe – 61,85% i w stosunku do roku poprzedniego osiągnęły najwyższy wzrost o 6,49 pkt proc. wśród lokat.

W strukturze zobowiązań aż 84,32% stanowiły rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto z uwzględnieniem oszacowanych regresów i odzysków brutto, wyznaczone zgodnie z zasadami dla celów wypłacalności. W badanym okresie wartość rezerw wzrosła o 0,29%, czyli o 0,30 mld zł. Wśród rezerw najwyższy udział 40,09% miały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Rezerwy te osiągnęły w I kwartale 2017 r. najwyższy wzrost o 2,24 pkt proc. w stosunku do I kwartału roku poprzedniego.

Tabela 9. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dział I			Dział II		
	03.2016	03.2017	Różnica	03.2016	03.2017	Różnica
Suma bilansowa	101,93	103,47	1,54	82,59	86,46	3,87
Lokaty (poz. B)	45,42	46,19	0,77	69,71	74,02	4,31
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	66,03	66,64	0,61	37,87	37,55	-0,32

■ Porównanie wybranych pozycji bilansowych dla celów wypłacalności i rachunkowości

Dokonując porównania zmian zagregowanej wartości aktywów sektora ubezpieczeń, wyliczonych przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) z aktywami ustalonymi wg zasad dla celów rachunkowości, należy wskazać, iż w I kwartale 2017 r. wartość aktywów była mniejsza o 0,03%, tj. o kwotę 0,05 mld zł. Warto zauważyć, iż zakłady ubezpieczeń działu II wykazały wartość aktywów wg Wypłacalność II wyższą o 1,42% (o 1,21 mld zł) w stosunku do wartości statutowej, podczas gdy zakłady ubezpieczeń działu I wykazały wartość aktywów niższą o 1,21% (o 1,26 mld zł).

- Wartość lokat (innych niż Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający) sektora ubezpieczeń, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wypłacalności II, w porównaniu do wartości lokat ustalonych wg zasad wyceny dla celów rachunkowości obowiązujących w I kwartale 2017 r. jest większa o 13,06%, tj. o kwotę 13,88 mld zł. Wyższą wartość lokat wykazały zarówno zakłady ubezpieczeń na życie (o 12,66%, tj. o 5,19 mld zł), jak również zakłady ubezpieczeń działu II (o 13,31%, tj. o 8,69 mld zł).
- Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto z uwzględnieniem oszacowanych regresów i odzysków brutto, wyznaczonych zgodnie z zasadami dla celów wypłacalności, w porównaniu do wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości jest niższa o 28,25%, tj. o kwotę 41,03 mld zł. Mniejszą wartość rezerw wykazały oba działy, przy czym w dziale I o 24,54%, a w dziale II o 34,01%.

Tabela 10. Porównanie wybranych pozycji bilansowych zakładów ubezpieczeń wg różnych zasad rachunkowych (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dla celów rachunkowości	Dla celów wypłacalności	Różnica
Aktywa			
Dział I	104,74	103,47	-1,26
Dział II	85,24	86,46	1,21
Ogółem	189,98	189,93	-0,05
Lokaty			
Dział I	41,00	46,19	5,19
Dział II	65,33	74,02	8,69
Ogółem	106,32	120,21	13,88
Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń			
Dział I	88,31	66,64	-21,67
Dział II	56,91	37,55	-19,36
Ogółem	145,22	104,19	-41,03

4. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Od 1 stycznia 2016 r., zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zobowiązane są posiadać odpowiednie środki własne na pokrycie dwóch wymogów kapitałowych, tj.:

- dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (ang. Solvency Capital Requirement – SCR) oraz
- dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (ang. Minimum Capital Requirement – MCR).

Ponieważ wartość minimalnego wymogu kapitałowego nie może być niższa niż określona kwotowo wielkość, dla niektórych zwykle małych zakładów wartość minimalnego wymogu MCR jest wyższa niż wartość kapitałowego wymogu wypłacalności SCR. Z tego powodu w dalszej części raportu prezentowane jest pokrycie wymogu, który dla danego podmiotu jest wyższy.

4.1. Struktura ryzyka według kapitałowego wymogu wypłacalności

Wszystkie zakłady ubezpieczeń wyznaczyły kapitałowy wymóg wypłacalności na 31 marca 2017 r. za pomocą formuły standardowej. Poniżej przedstawiono informację o strukturze kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na główne moduły i podmoduły ryzyka.

■ Dział I:

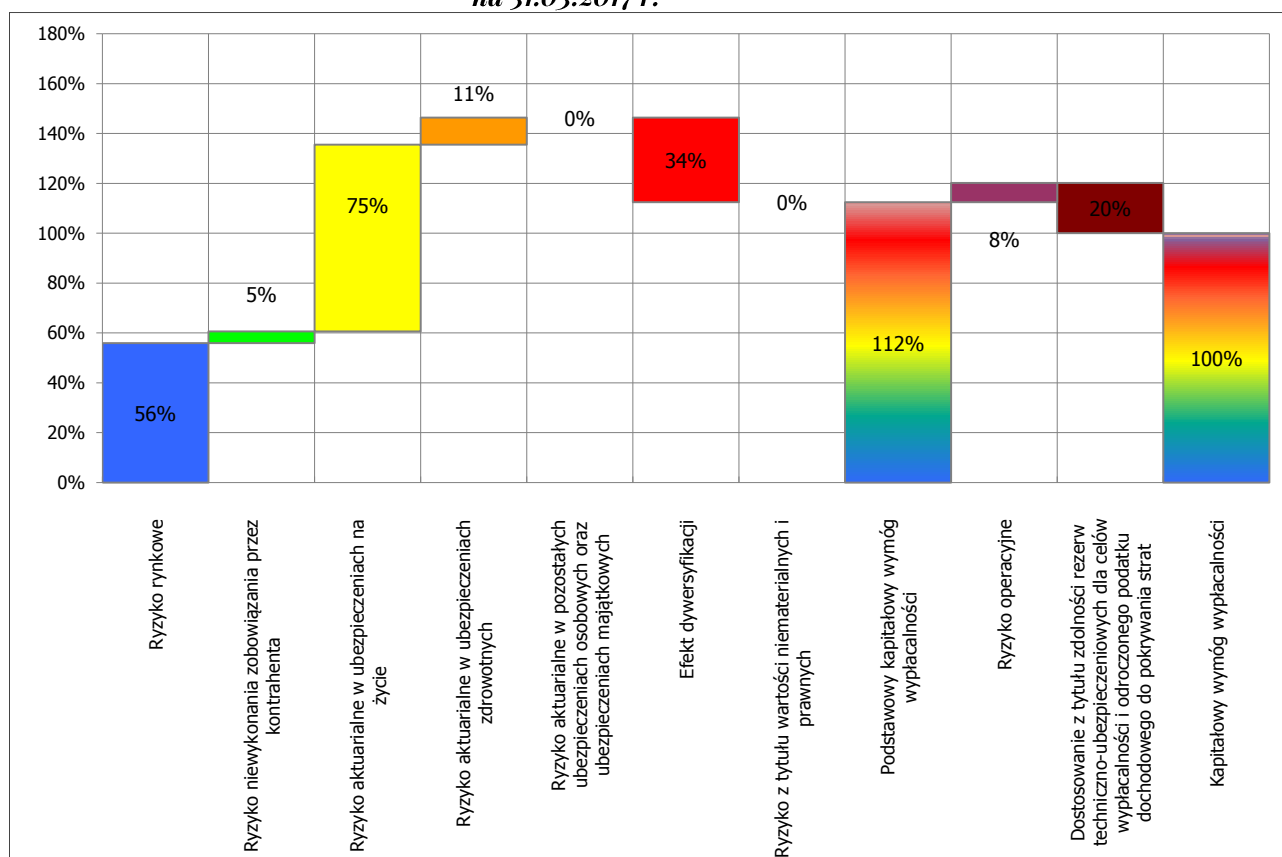
Dla działu I największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową miały następujące moduły ryzyka⁵:

- ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie stanowiące 74,87% (spadek w stosunku do stanu na 31 marca 2016 r. o 11,68 pkt proc.),
- ryzyko rynkowe stanowiące 55,93% (wzrost w stosunku do stanu na 31 marca 2016 r. o 17,26 pkt proc.).

---

⁵ Ostateczna wartość wymogu SCR jest mniejsza niż suma wymogów kapitałowych dla poszczególnych modułów ryzyka ze względu na efekt dywersyfikacji pomiędzy modułami ryzyka oraz ze względu na dostosowanie z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i odroczonego podatku dochodowego do pokrywania strat.

Wykres 23. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I wg stanu na 31.03.2017 r.

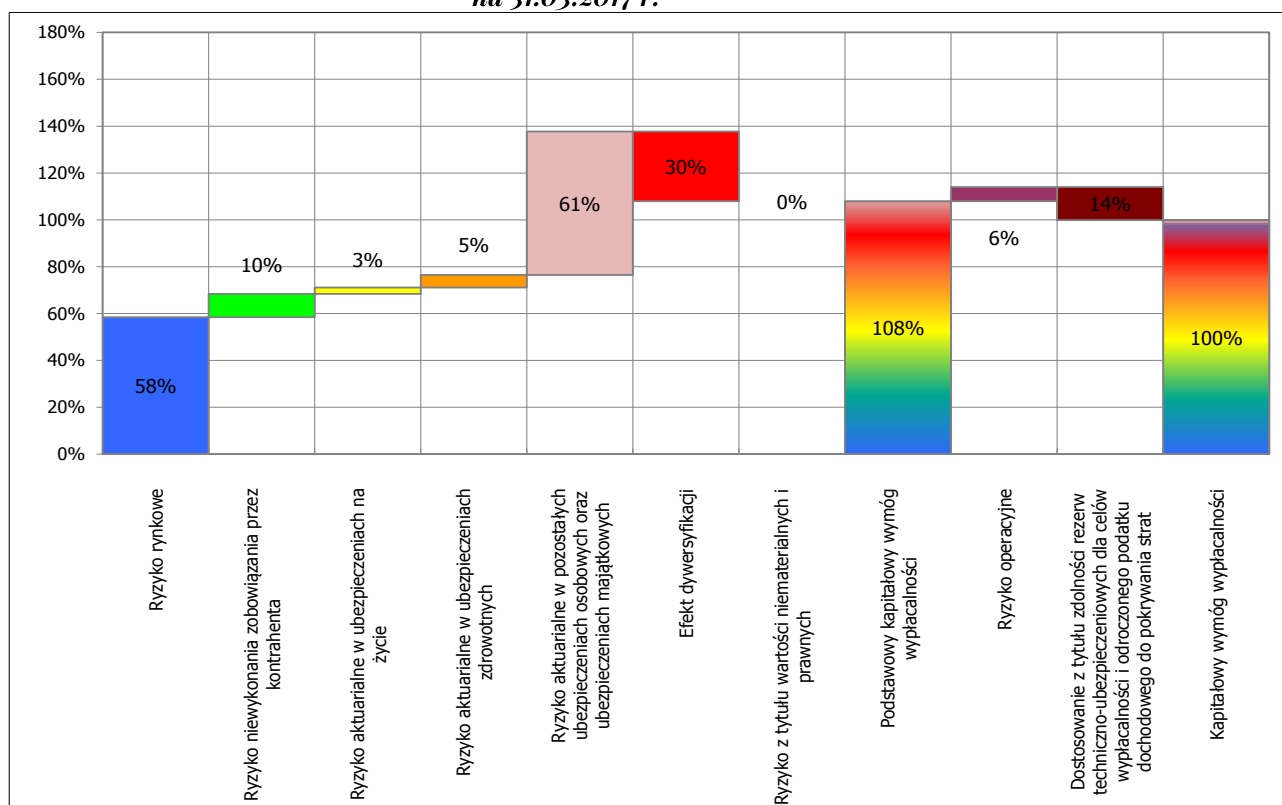
Źródło: Informacje ilościowe przekazane na żądanie organu nadzoru

■ Dział II:

Dla działu II największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową miały następujące moduły ryzyka:

- ryzyko aktuarialne w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz ubezpieczeniach majątkowych stanowiące 61,25% (spadek w stosunku do stanu na 31 marca 2016 r. o 4,62 pkt proc.),
- ryzyko rynkowe stanowiące 58,46% (wzrost w stosunku do stanu na 31 marca 2016 r. o 3,10 pkt proc.).

Wykres 24. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu II wg stanu na 31.03.2017 r.

Źródło: Informacje ilościowe przekazane na żądanie organu nadzoru

4.2. Wskaźniki wypłacalności

■ Wskaźniki wypłacalności w skali sektora

Wraz z wejściem w życie ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej ustawowe wskaźniki bezpieczeństwa zakładów ubezpieczeń odnoszą się do minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR).

Współczynniki wypłacalności w skali całego sektora ubezpieczeń, według stanu na 31 marca 2017 r., tj. obliczone na podstawie kwartalnego, zharmonizowanego w Unii Europejskiej sprawozdania dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) zawierającego dane ilościowe⁶, kształtują się na bezpiecznym poziomie: 851% w przypadku minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz 266% w przypadku kapitałowego wymogu

Wskaźniki wypłacalności sektora na bezpiecznym poziomie: 851% MCR, 266% SCR

⁶„Kwartałne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe” zgodnie z terminologią z rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II), Dz.U. UE L z 17.01.2015 r., s. 1, z późn. zm.

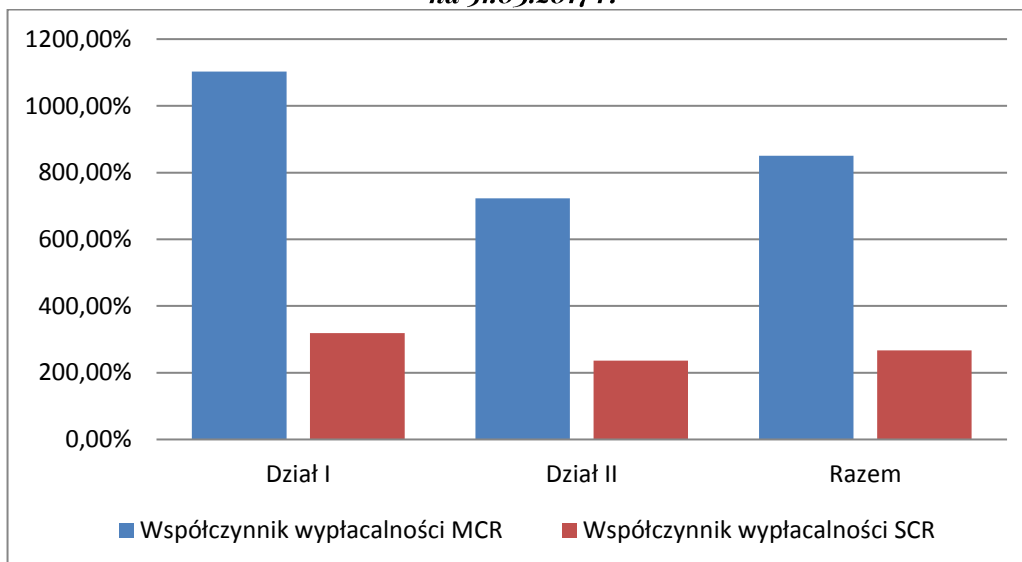
wypłacalności (SCR). W stosunku do stanu na 31 marca 2016 r. wskaźniki te zwiększyły się (odpowiednio o 40 pkt proc. oraz 4 pkt proc.).

Tabela 11. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń

Pozycja	Dział I			Dział II			Razem		
	31.03.2016	31.03.2017	Zmiana (w pkt proc.)	31.03.2016	31.03.2017	Zmiana (w pkt proc.)	31.03.2016	31.03.2017	Zmiana (w pkt proc.)
Wskaźnik wypłacalności SCR	344%	319%	-25	217%	237%	19	263%	266%	4
Wskaźnik wypłacalności MCR	1081%	1103%	21	663%	722%	59	811%	851%	40

Źródło: Dane i informacje do celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) – Kwartalne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe

Wykres 25. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na 31.03.2017 r.

Źródło: Dane i informacje dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) – Kwartalne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe

Podsumowanie

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w I kw. 2016 i 2017 r.....	7
Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w I kw. 2016 i 2017 r.....	10
Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.....	12
Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.	21
Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w I kw. 2016 i 2017 r.	24
Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w I kw. lat 2016 i 2017	26
Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w I kw. 2016 i 2017 r.....	28
Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w I kw. 2016 i 2017 r.....	31
Tabela 9. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności (w mld zł).....	36
Tabela 10. Porównanie wybranych pozycji bilansowych zakładów ubezpieczeń wg różnych zasad rachunkowych (w mld zł)	37
Tabela 11. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń.....	41

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)	6
Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w I kw. lat 2012-2017.....	8
Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w I kw. lat 2016 i 2017.....	10
Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w I kw. lat 2012-2017	11
Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł).....	14
Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w I kw. lat 2012-2017.....	15
Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w I kw. lat 2012-2017	16
Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w I kw. 2016 i 2017 roku	17
Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w I kwartałach lat 2012-2017.....	18
Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w I kw. lat 2012-2017.....	19
Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w I kw. lat 2012-2017.....	20
Wykres 12. Wynik techniczny w I kwartałach 2012-2017 (w mld zł).....	22
Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł).....	23
Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II.....	24
Wykres 15. Wynik finansowy netto w I kwartałach lat 2012-2017 (w mld zł).....	25
Wykres 16. Suma bilansowa w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł).....	27
Wykres 17. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w I kw. lat 2012-2017.....	29
Wykres 18. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w I kw. lat 2012-2017	30
Wykres 19. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w I kw. lat 2012-2017 (w mld zł)	32

Wykres 20. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w I kw. 2017 r.....	33
Wykres 21. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I.....	34
Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II.....	35
Wykres 23. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I wg stanu na 31.03.2017 r.	39
Wykres 24. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu II wg stanu na 31.03.2017 r.	40
Wykres 25. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na 31.03.2017 r.	41

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
skr. poczt. 419
00-950 Warszawa

tel. (48) 22 262 50 00
fax (48) 22 262 51 11
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl